

Advies aanbod opleiding Horeca Houten en Nieuwegein

Inhoud:

- Advies CMMBO
- Bijlagen:
 - Analyse casus opleiding Horeca Houten en Nieuwegein
 - Reactie ROC Midden Nederland op advies
 - Reactie SVO op advies

Onderwerp: Advies casus Horeca Opleidingen Houten en Nieuwegein

Datum: 24 mei 2016

Aanleiding

Het ROC Midden Nederland verzorgt vanuit Nieuwegein beroepsopleidingen voor de horeca. Vanaf schooljaar 2015-2016 is SVO, in samenwerking met het Culinaire Centrum Beverwijk (CCB), op korte afstand in Houten ook bbl-opleidingen horeca gaan verzorgen. Daarnaast heeft het ROC Midden Nederland vernomen dat SVO vanaf schooljaar 2016-2017 in Houten de bol-opleiding Kok wil gaan starten, evenals een nieuwe bol-opleiding 'Generation Food'.

Het ROC Midden Nederland geeft aan dat zijn verschil van inzicht met SVO zich richt op de voorgenomen bol-opleidingen van SVO in Houten. Mede met het oog op de branchecode staat het ROC Midden Nederland op het standpunt dat bol-opleidingen in en voor de eigen regio worden aangeboden. De voorgenomen bol-opleidingen voor de horeca van SVO in Houten worden daarom als ondoelmatig beschouwd in relatie tot dezelfde horeca-opleidingen in Nieuwegein. Het ROC Midden Nederland verzoekt de CMMBO een onderzoek uit te voeren.

De Commissie behandelt het verzoek als een verzoek tot geschilbeslechting in de zin van haar niet-wettelijke taak belanghebbenden te adviseren bij een verschil van inzicht over de doelmatige organisatie van het onderwijs. De Commissie brengt advies uit aan de betrokken mbo-instellingen en baseert haar advies in ieder geval op de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsopleidingen. Aangezien het hier om een verschil van inzicht tussen twee mbo-instellingen gaat, houdt de Commissie ook rekening met de Branchecode goed bestuur in het MBO.

Overwegingen

Op basis van de uitgevoerde analyse (zie bijlage 1) komt de CMMBO tot de volgende overwegingen:

1. *Overlappend aanbod van (voorgenomen) bol-opleidingen horeca in Houten en Nieuwegein:*
Het verzoek van het ROC Midden Nederland richt zich op de, naar verluidt, per schooljaar 2016-2017 te starten bol-opleidingen van SVO in Houten die (mogelijk) overlappen met bol-opleidingen horeca van het ROC Midden Nederland in Nieuwegein. Het gaat hierbij met name om:
 - De bol-opleiding (Zelfstandig werkend) Kok:
Het ROC Midden Nederland verzorgt in Nieuwegein o.a. bekostigde bbl- en bol-opleidingen Kok (niveau 2), Zelfstandig werkend kok (niveau 3) en Gastheer/-vrouw (niveau 2). SVO biedt, in samenwerking met het Culinaire Centrum Beverwijk (CCB), in Houten nu enkel de bekostigde bbl-opleiding Kok aan. De CMMBO constateert dat SVO niet het voornemen heeft bol-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/-vrouw in Houten aan te gaan bieden. Er is dus geen sprake van overlappende bol-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/-vrouw.

- De bol-opleiding 'Generation Food':
De nieuwe driejarige opleiding Generation Food is opgebouwd uit de kwalificaties 'Vakbekwaam medewerker food' (crebo 25425, niveau 3) en een specialistenopleiding 'Ondernemerschap op basis van vakmanschap' (crebonummer 23078, niveau 4), of 'Leidinggeven op basis van vakmanschap' (crebonummer 23075, niveau 4). De CMMBO constateert dat het hier niet om eenzelfde opleiding gaat ten opzichte van horeca-opleidingen van het ROC Midden Nederland. Redenen hiervoor zijn:
 - de opleiding is gebaseerd op andere kwalificaties (crebo's);
 - de opleiding richt zich in overwegende mate op het bedrijfsleven in de foodsector (niet op de klassieke horeca);
 - in het zakelijk verkeer (o.a. werving van studenten) wordt de opleiding helder gepositioneerd als een opleiding voor de foodsector.

Er is dus ook voor de bol-opleiding Generation Food geen sprake van een overlappend aanbod van dezelfde opleidingen.

2. Arbeidsmarktperspectief opleiding Generation Food

De Commissie constateert dat het arbeidsmarktperspectief van deze voorgenomen opleiding door SVO voldoende onderbouwd is. De opleiding wordt in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven ontwikkeld en moet gaan voorzien in de behoefte aan een grotere instroom op een hoger niveau in de sector. Tot nu toe richtte SVO zich op bbl-opleidingen op met name de niveaus 2 en 3 voor werkenden in foodsector. Deze groep is de afgelopen jaren aan het afnemen. Met het starten van een bol-opleiding op niveau 4 wil de sector zich ook gaan richten op instroom van jongeren vanuit het vmbo en deze voorbereiden op kaderfuncties (gebaseerd op vakkennis) in de foodsector.

2

3. Doelmatigheid opleiding Generation Food

SVO wil vanaf schooljaar 2016-2017 op drie locaties starten met de opleiding 'Generation Food', namelijk Houten, Zwolle en Best. De komende jaren wordt dit uitgebreid naar 10 locaties per schooljaar 2020-2021. SVO streeft naar een jaarlijkse instroom van maximaal ca. 25 mbo-studenten per locatie. Bij een driejarige opleiding leidt dit tot zo'n 75 studenten per locatie. Méér studenten per locatie wordt o.a. uit oogpunt van beschikbare stageplaatsen bij foodbedrijven in de regio niet nagestreefd. Per schooljaar 2020-2021 betekent dit een landelijke doelstelling van in totaal zo'n 750 bol-studenten voor de opleiding Generation Food (10 locaties à 75 studenten) en een jaarlijkse uitstroom van zo'n 225-250 gediplomeerden naar de foodsector.

SVO positioneert de nieuwe opleiding duidelijk voor de foodsector (niet specifiek voor de klassieke horeca). Het is desondanks niet uitgesloten dat SVO met deze nieuwe opleiding mbo-studenten trekt die anders mogelijk voor een horecaopleiding zouden kiezen. De Commissie beschouwt dit niet als een probleem (ook de foodsector mag zich sterk maken voor voldoende instroom), zolang de omvang van de instroom daadwerkelijk in verhouding staat tot de concrete vraag vanuit de arbeidsmarkt (o.a. voldoende stageplaatsen bij foodbedrijven) en werving niet geconcentreerd plaatsvindt in één of enkele regio's wat onevenredige gevolgen kan hebben voor de infrastructuur van andere mbo-scholen in die regio's. De door SVO voorgenomen spreiding van de opleiding over 10 locaties en een maximum aan de jaarlijkse instroom van zo'n 25 studenten per locatie is uit oogpunt van de Commissie doelmatig.

4. *Afstemming door SVO met andere mbo-instellingen over opleiding Generation Food*

Alhoewel uit oogpunt van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs afstemming door SVO met andere mbo-instellingen niet noodzakelijk is (er is in overwegende mate geen sprake van eenzelfde, overlappend aanbod van opleidingen), is deze naar het oordeel van de Commissie wel wenselijk. Dit ten eerste om misverstanden te voorkómen. Ten tweede om naar andere mbo-instellingen in de betreffende regio's, waaronder Utrecht, transparant te kunnen maken dat in overwegende mate niet in 'dezelfde vijver aan leerbedrijven en studenten gevist wordt'. Dit in overeenstemming met de Branchecode.

Advies

Om vast te stellen of er over de voorgenomen bol-opleidingen van SVO in Houten vragen kunnen bestaan over de naleving van de zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid in relatie tot bol-opleidingen horeca van het ROC Midden-Nederland, moet er sprake zijn van dezelfde, overlappende mbo-opleidingen in Houten en Nieuwegein. De Commissie concludeert dat dat niet het geval is. Daarom heeft de Commissie zich vooral gericht op naleving van de zorgplichten door SVO voor de voorgenomen bol-opleiding Generation Food in Houten.

De Commissie constateert dat met de beoogde opzet van zijn nieuwe opleiding SVO voldoet aan zijn zorgplichten. Belangrijke elementen zijn de gemaximeerde instroom per regio, de oriëntatie op de foodsector (niet op de klassieke horeca) en ontwikkeling van kadermedewerkers voor de foodsector op basis van branchegebonden vakmanschap en bijbehorende kwalificatie.

De CMMBO adviseert tenslotte SVO zijn communicatie met andere relevante mbo-instellingen, zoals ROC Midden Nederland, te verbeteren.

Hoogachtend,

De Commissie macrodoelmatigheid mbo

Prof. dr. F. Leijnse
Voorzitter

ir. C.J. van Overveld
secretaris

Bijlage 1: Analyse casus Horeca opleidingen Houten en Nieuwegein

1. Indiener

Naam en contactgegevens
ROC Midden Nederland Postbus 3065 3502 GB Utrecht

2. Overige betrokken partij(en)

Naam en contactgegevens betrokken partij(en)
SVO vakopleiding food ('SVO') Postbus 516 3990 GH Houten

3. Aard van het verzoek

Aard verzoek
De CMMBO heeft via de minister van OCW het verzoek van het ROC Midden Nederland ontvangen om een onderzoek uit te voeren naar zijn verschil van inzicht met SVO over diens voorgenomen bol-opleidingen horeca in Houten. De Commissie behandelt het verzoek als een verzoek tot geschilbeslechting in de zin van haar niet-wettelijke taak belanghebbenden te adviseren bij een verschil van inzicht over de doelmatige organisatie van het onderwijs. De Commissie brengt advies uit aan de betrokken mbo-instellingen die, uit oogpunt van zelfregulering, daarmee onderling tot een oplossing kunnen komen. De Commissie adviseert in dezen niet aan de minister. De CMMBO baseert haar advies in ieder geval op de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs. Aangezien het hier om een verschil van inzicht tussen twee mbo-instellingen gaat, houdt de Commissie ook rekening met de Branchecode goed bestuur in het MBO.

4. Beschrijving van het verzoek aan de CMMBO

Samenvatting verzoek

Het ROC Midden Nederland verzorgt vanuit Nieuwegein beroepsopleidingen voor de horeca. Vanaf schooljaar 2015-2016 is SVO, in samenwerking met het Culinaire Centrum Beverwijk (CCB), op korte afstand in Houten bbl-opleidingen horeca gaan verzorgen die naar de mening van het ROC Midden Nederland leiden tot een lagere instroom in zijn overeenkomstige bbl-opleidingen. Daarnaast heeft het ROC Midden Nederland vernomen dat SVO vanaf schooljaar 2016-2017 in Houten ook de bol-opleiding Kok wil gaan starten, evenals een nieuwe bol-opleiding 'Generation Food'.

Het ROC Midden Nederland geeft aan dat zijn verschil van inzicht met SVO zich richt op de voorgenomen bol-opleidingen van SVO in Houten. Mede met het oog op de branchecode staat het ROC Midden Nederland op het standpunt dat bol-opleidingen in en voor de eigen regio worden aangeboden. De voorgenomen bol-opleidingen voor de horeca van SVO in Houten worden daarom als ondoelmatig beschouwd in relatie tot dezelfde horeca-opleidingen in Nieuwegein. Het ROC Midden Nederland verzoekt de CMMBO een onderzoek uit te voeren.

5. Analyse casus

Analyse

5.1 Op welke mbo-opleidingen richt het verzoek zich?

Het verzoek van het ROC Midden Nederland richt zich op de, naar verluidt, per schooljaar 2016-2017 te starten bol-opleidingen van SVO in Houten die (mogelijk) overlappen met bol-opleidingen horeca van het ROC Midden Nederland in Nieuwegein. Het gaat hierbij om:

- *De bol-opleiding (Zelfstandig werkend) Kok, niveau 2 (en 3):*
De opleiding Kok (niveau 2) is gebaseerd op de kwalificatie met crebonummer 25180 (voorheen 90760), de opleiding Zelfstandig werkend kok (niveau 3) is gebaseerd op de kwalificatie met crebonummer 25182 (voorheen 95420). Daarnaast vraagt het ROC Midden Nederland aandacht voor de opleiding Gastheer/-vrouw met crebonummer 25168 (voorheen 94140).

ROC Midden Nederland verzorgt in Nieuwegein bekostigde bbl- en bol-opleidingen Kok, Zelfstandig werkend kok en Gastheer/-vrouw. De gemiddelde leeftijd van studenten (Zelfstandig werkend) Kok bedraagt ca. 20 jaar¹. Naast het wettelijk cursusgeld en een bijdrage voor leermiddelen vraagt het ROC Midden Nederland geen aanvullende eigen bijdrage van studenten. In schooljaar 2015-2016 stroomden 34 studenten in de opleiding Kok die in het schooljaar ervoor nog in het vmbo waren ingeschreven².

SVO biedt, in samenwerking met het CCB, in Houten nu enkel de bekostigde bbl-opleiding Kok aan en heeft niet het voornemen bol-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/-vrouw aan te gaan bieden. SVO streeft er naar dat vanaf schooljaar 2017-2018 zijn bbl-opleidingen Kok wordt aangeboden op basis van een beoogde, nieuwe kwalificatie 'Culinair medewerker', in plaats van de kwalificatie Kok. De huidige bbl-opleiding is met name gericht op personen met een langere werkervaring (de gemiddelde leeftijd van deelnemers aan bbl-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok bedraagt ca. 29 jaar) en omvat een uitgebreider onderwijsprogramma waarvoor

¹ Bron: DUO, basisregister onderwijs

² Bron: DUO, zie: https://duo.nl/open Onderwijsdata/databestanden/Stroom/Doorstroom_1.jsp

een eigen bijdrage van € 3.195,- (naast wettelijk cursusgeld en een bijdrage voor leermiddelen) gevraagd wordt³. In schooljaar 2015-2016 stroomden 5 studenten in de opleiding Kok die in het schooljaar ervoor nog in het vmbo waren ingeschreven.

- *De bol-opleiding 'Generation Food', niveau 4:*

Uit informatie van SVO⁴ blijkt dat deze nieuwe driejarige opleiding op niveau 4 is opgebouwd uit de volgende kwalificaties:

- o De eerste twee leerjaren zijn gebaseerd op de kwalificatie 'Vakbekwaam medewerker food' met crebonummer 25425.
- o Het derde leerjaar is een eenjarige kopopleiding waarbij de student kan kiezen uit de kwalificaties 'Ondernemerschap op basis van vakmanschap' met crebonummer 23078 en 'Leidinggeven op basis van vakmanschap' met crebonummer 23075.

Het gaat hier dus om een stapeling van een vakopleiding (niveau 3) en een specialistenopleiding (niveau 4) gericht op leidinggeven of ondernemerschap. Studenten kunnen dus na twee jaar ook uitstromen op niveau 3 'Vakbekwaam medewerker food'.

De opleiding wordt in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven ontwikkeld en moet gaan voorzien in de behoefte aan een grotere instroom op een hoger niveau in de sector. Tot nu toe richtte SVO zich op bbl-opleidingen met name op de niveaus 2 en 3 voor werkenden in foodsector. Deze groep is de afgelopen jaren aan het afnemen⁵. Met het starten van een bol-opleiding op niveau 4 wil de sector zich ook gaan richten op instroom van jongeren vanuit het vmbo (met perspectief op latere doorstroom naar een AD- of hbo-opleiding). Daarnaast streeft de sector naar een hoger opleidingsniveau t.b.v. kaderfuncties, gebaseerd op vakkennis. Een twintigtal branches en grote bedrijven in de foodsector (ambacht, retail, out of home en voedingsindustrie) zijn betrokken bij of ondersteunen de ontwikkeling van deze opleiding. De KNS⁶ levert een financiële bijdrage aan de ontwikkeling.

Voor de instroom in de nieuwe opleiding Generation Food richt SVO zich m.n. op vmbo-gediplomeerden met profielen 'Economie en ondernemen', 'Horeca, bakkerij en recreatie' en Zorg en welzijn. Het is niet uitgesloten dat SVO met deze nieuwe opleiding studenten trekt die anders mogelijk voor een horecaopleiding zouden kiezen, maar SVO plaatst de opleiding weloverwogen in de context van de foodsector en niet van de klassieke horeca.

SVO wil vanaf schooljaar 2016-2017 op drie locaties starten met de opleiding 'Generation Food', namelijk Houten, Zwolle en Best. De komende jaren wordt dit uitgebreid naar 10 locaties per schooljaar 2020-2021. SVO streeft naar een jaarlijkse instroom van maximaal ca. 25 mbo-studenten per locatie. Bij een driejarige opleiding leidt dit tot zo'n 75 studenten per locatie. Méér studenten per locatie wordt o.a. uit oogpunt van beschikbare stageplaatsen bij foodbedrijven in de regio niet nagestreefd. Per schooljaar 2020-2021 betekent dit een landelijke doelstelling van in totaal zo'n 750 bol-studenten voor de opleiding Generation Food (10 locaties à 75 studenten) en een jaarlijkse uitstroom van zo'n 225-250 gediplomeerden naar de foodsector (en/of doorstroom naar hbo-niveau).

³ <http://www.culinaircentrumbeverwijk.nl/koksopleidingen.php?pagina=12>

⁴ Business case BOL-opleiding 'Generation Food', SVO vakopleiding food, januari 2016

⁵ Het totaal aantal bekostigde studenten van SVO bedroeg in schooljaar 2011-2015 bijna 3.950 studenten. Dit is afgenomen naar bijna 2.500 studenten per schooljaar 2015-2016. Dit is een daling van zo'n 37% in vijf jaar tijd.

⁶ Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie

Op grond van voorgaande informatie constateert de CMMBO samengevat het volgende:

- Het verzoek van het ROC Midden Nederland richt zich op de doelmatigheid van (voorgenomen) bol-opleidingen van SVO in Houten die (gaan) overlappen met dezelfde bol-opleidingen van het ROC Midden Nederland in Nieuwegein.
- SVO biedt in Houten geen bol-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/-vrouw aan en heeft niet het voornemen dit in de toekomst te gaan doen. Er is op dit punt dus geen sprake van overlap van bol-opleidingen (Zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/-vrouw.
- Vanaf schooljaar 2016-2017 wil SVO in Houten de bol-opleiding Generation Food gaan aanbieden. Deze bol-4 opleiding richt zich op de foodsector (niet expliciet op de klassieke horeca), is gebaseerd op een tweejarige, branche specifieke vakopleiding in combinatie met een eenjarige algemenere managementopleiding in de context van de foodbranche. SVO streeft voor Houten een jaarlijkse instroom na van zo'n 25 vmbo-gediplomeerden. Er is naar de opvatting van de CMMBO in overwegende mate sprake van een andere bol-opleiding dan de bestaande bol-opleidingen horeca van het ROC Midden Nederland, omdat:
 - o de opleiding op andere kwalificaties (crebo's) is gebaseerd,
 - o zich richt op bedrijven in de foodbranche (waarvoor SVO als vakinstelling werkzaam is),
 - o en in het zakelijk verkeer (o.a. werving van studenten⁷) zich richt op de foodbranche en niet expliciet op de klassieke horeca.
- Het vorig punt laat onverlet dat de nieuwe opleiding Generation Food vmbo-gediplomeerden kan interesseren die anders voor een opleiding in o.a. de horeca zouden kiezen. Mede gelet op de Branchecode⁸ constateert de Commissie desondanks dat de reden voor het starten van een opleiding gelegen kan zijn in de vraag vanuit de arbeidsmarkt, i.c. de foodbranche. De branche constateert dat het belang van werkend leren (m.n. bbl-niveaus 2 en 3) t.b.v. voldoende en gekwalificeerde medewerkers onder druk staat en ziet daarom noodzaak voor kaderfuncties zich daarnaast ook te richten op instroom via de route vmbo – mbo niveau 4.

5.2 Wat is het verzorgingsgebied?

Het ROC Midden Nederland geeft aan vanuit Nieuwegein horeca opleidingen te verzorgen voor studenten en bedrijven in en rond de provincie Utrecht. Dit stemt overeen met een beknopte analyse van huidige studentstromen voor de opleiding (Zelfstandig werkend) Kok⁹. Hieruit blijkt dat:

- van alle mbo-studenten die in de provincie Utrecht wonen zo'n 71% deze opleiding in de provincie Utrecht zelf volgt, met name bij het ROC Midden Nederland (44% bij ROC Midden Nederland, 21% bij MBO Amersfoort en 6% bij SVO vakopleiding food). De overige 29% Utrechtse mbo-studenten (Zelfstandig werkend) Kok volgt zijn opleiding bij een mbo-instelling in m.n. de provincie Noord-Holland (12%, geheel bij ROC van Amsterdam) en Gelderland (12%, m.n. Rijn IJssel).
- Van alle mbo-studenten (Zelfstandig werkend) Kok van het ROC Midden Nederland woont 66% in de provincie Utrecht, 12% in de provincie Noord-Holland, 7% in Gelderland en 15% in overige provincies.

Voor opleidingen Bediening (o.a. Gastheer/-vrouw) geldt dat een iets groter deel van de studenten van het ROC Midden Nederland in de provincie Utrecht woont.

⁷ Zie o.a.: <http://www.svo.nl/opleiding/generation-food/>

⁸ Branchecode goed bestuur in het mbo en bijbehorende toelichting 'Opleidingsaanbod buiten de eigen regio' (aanbeveling 4), MBO-Raad, 2014.

⁹ Bron: DUO, basisregister onderwijs, bewerking CMMBO

SVO is een landelijk werkende vakinstelling voor de foodbranche. Tot nu toe verzorgt SVO enkel bbl-opleidingen vanuit zo'n 16 locaties verdeeld over Nederland, waaronder Houten. Studenten van SVO zijn dan ook vanuit het hele land afkomstig.

- Wat betreft de bbl-opleiding Kok van SVO (i.s.m. CCB) is ca. 20% van de studenten afkomstig uit de provincie Utrecht, waarvan het overgrote deel uit de gemeente Utrecht. Uit oogpunt van herkomst studenten ligt het zwaartepunt van de koksopleidingen van SVO in de provincies Zuid- en Noord-Holland (76%).
- Vanuit de locatie Houten wordt de bbl-opleiding Kok verzorgd voor 21 studenten, waarvan 10 studenten afkomstig uit de provincie Utrecht (m.n. de gemeente Houten)¹⁰.
- De opleiding Gastheer/-vrouw van SVO wordt verzorgd voor 20 studenten, waarvan 13 afkomstig uit de provincie Utrecht. Deze opleiding wordt niet vanuit Houten verzorgd.
- Wat betreft de voorgenomen opleiding Generation Food richt SVO voor de locatie Houten (regio Utrecht) zich op een jaarlijkse instroom van 25 studenten (zie paragraaf 5.2).

Met het oog op het verzoek van het ROC Midden Nederland (zie paragraaf 4) bakent de Commissie het verzorgingsgebied voor deze casus af tot het gebied dat uit oogpunt van studentstromen bereikt wordt vanuit de locaties Nieuwegein (ROC Midden Nederland) en Houten (SVO).

5.3 Hoeveel studenten volgen de betrokken opleiding(en) in het verzorgingsgebied?

Onderstaande tabel 1 geeft een overzicht van het huidig aantal studenten van de betrokken opleidingen van het ROC Midden Nederland en SVO in het verzorgingsgebied. Voor ROC Midden Nederland is dit tevens het totaal aantal studenten van de betreffende opleidingen, voor SVO is het landelijk totaal aantal studenten van deze opleidingen apart vermeld.

Tabel 1:

Aantal studenten beroepsopleidingen Bediening en Keuken van ROC Midden Nederland en SVO

Peildatum: 1 oktober 2015

Opleiding	ROC Midden Nederland			SVO	
	Nieuwegein			Houten	Landelijk
	BBL	BOL	Totaal	BBL	BBL
Bediening	128	39	167		20
Gastheer/-vrouw	19	39	58		20
Zelfstandig werkend gastheer/-vrouw	34		34		
Leidinggevende bediening	75		75		
Keuken	333	35	368	21	156
Kok	196	20	216	21	99
Zelfstandig werkend kok	137	15	152		40
Gespecialiseerd kok					14
Leidinggevende keuken					3

Bron: DUO (basisregister onderwijs) en opgave SVO

¹⁰ Volgens opgave SVO

Zoals eerder in paragraaf 5.1 aangegeven biedt SVO in Houten geen bol-opleidingen Kok aan en is ook niet voornemens dit te gaan doen. Er is dus geen sprake van overlap van bol-opleidingen.

De voorgenomen bol-opleiding Generation Food is, vanzelfsprekend, niet in bovenstaand overzicht opgenomen van huidige aantallen studenten. De beoogde jaarlijkse instroom van deze opleiding in Houten is 25 studenten (in totaal 75 studenten over drie leerjaren in Houten).

5.4 Wat is het arbeidsmarktperspectief van betrokken opleidingen in het verzorgingsgebied?

De betrokken koksopleidingen en opleidingen bediening van de instellingen zijn voor het overgrote deel bbl-opleidingen waarbij studenten dus al werkzaam zijn op de arbeidsmarkt. Andere bronnen¹¹ bevestigen het goede arbeidsmarktperspectief van deze opleidingen.

Aan de voorgenomen opleiding Generation Food van SVO ligt een business case¹² ten grondslag die o.a. in nauwe afstemming met branches en bedrijven binnen de foodsector tot stand gekomen is. Deze bevat o.a. een kwantitatieve raming van het landelijk arbeidsmarktperspectief. De jaarlijkse vervangingsvraag van de voor deze opleiding relevante functies in de foodsector wordt indicatief geraamd op zo'n 2.150 medewerkers. De beoogde jaarlijkse uitstroom uit de opleiding bedraagt vanaf 2010 zo'n 225-250 gediplomeerden. Ondanks dat de geraamde vraag vanuit de arbeidsmarkt hoger ligt dan het beoogde aanbod, wordt het beoogde aanbod door SVO uit oogpunt van uitvoerbaarheid (o.a. beschikbaarheid stageplaatsen) beperkt (zie paragraaf 5.1).

De foodsector omvat de bereiding en handel van verse voedingsproducten. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden naar twee 'kanalen'¹³: 'het Out of home-kanaal en het At Home-kanaal. Bij het Out of Home-kanaal (jaarlijkse omzet ca. 17,7 miljard) gaat de consument buiten de deur eten. Binnen dit kanaal wordt een onderscheid gemaakt naar catering, gemak (o.a. fastfood) en de klassieke horeca. Bij het At Home-kanaal (jaarlijkse omzet ca. 39,6 miljard) eet de consument thuis. Binnen dit kanaal wordt een onderscheid gemaakt naar supermarkten, speciaalzaken en overige 'new retail'. De verwachting is dat de sterke punten van beide kanalen (o.a. gastvrijheid, respectievelijk logistieke efficiency) gaan leiden tot voor de consument nieuwe 'foodconcepten'. Dat neemt niet weg dat o.a. de klassieke horeca een stevig aandeel heeft en houdt. Tevens is het niet vanzelfsprekend dat bijvoorbeeld de functie van kok gangbaar wordt buiten de klassieke horeca. In andere kanalen zijn verse producten vaak eenvoudiger van samenstelling waardoor het bereiden eenvoudiger is en kennis en vaardigheden van een kok niet vereist zijn. SVO geeft aan zich met de nieuwe opleiding niet zozeer op de klassieke horeca te richten, maar juist op de andere segmenten van de foodsector.

De Commissie concludeert dat het arbeidsmarktperspectief van betrokken (voorgenomen) opleidingen gunstig tot goed is volgens meerdere bronnen.

5.5 Visie van belanghebbende(n)

De CMMBO heeft voor dit onderzoek geen belanghebbende organisaties gevraagd een visie op deze casus te geven.

¹¹ Interne notitie 'Ontwikkelingen food- en restaurantbranche', SBB, 2016

¹² Business case BOL-opleiding 'Generation Food', SVO vakopleiding food, januari 2016

¹³ Op basis van informatie van het FoodService Instituut Nederland (FSIN)

5.6 Resultaten van afstemming tussen partijen

De Commissie constateert dat de afstemming tussen het ROC Midden Nederland en SVO, voorafgaand aan het verzoek aan de Commissie, zeer beknopt is geweest.

In het gesprek met de Commissie heeft het ROC Midden Nederland aangegeven niet tijdig geïnformeerd te zijn door SVO en daarom via indirecte weg van initiatieven van SVO kennis heeft moeten nemen en daardoor mogelijk ook een onvolledig beeld heeft van deze initiatieven. Op basis van bestaande inzichten heeft het ROC Midden Nederland het beeld dat SVO vanuit Houten in dezelfde vijver aan studenten en bedrijven vist als het ROC Midden Nederland met horecaopleidingen in Nieuwegein. Voor zover het om bbl-opleidingen gaat constateert het ROC Midden Nederland dat bedrijven keuzes maken met welke mbo-instellingen zij afspraken maken over opleiden. Voor bol-opleidingen vindt het ROC Midden Nederland dit ondoelmatig. Wanneer SVO zich met zijn bol-opleidingen richt op de foodbranche en niet in dezelfde vijver als het ROC Midden Nederland met zijn horeca-opleidingen vist, staat ROC Midden Nederland open voor verdere afstemming en samenwerking met SVO.

SVO geeft aan de Commissie aan dat de communicatie met het ROC Midden Nederland tot nu toe niet goed is verlopen. Over de aanpak om de continuïteit van de organisatie te waarborgen (waar de ontwikkeling van de opleiding Generation Food een aspect van is) heeft SVO tot nu toe vooral gecommuniceerd met de MBO-Raad (naast o.a. de Inspectie van het Onderwijs en OCW). Communicatie met individuele mbo-instellingen is de vervolgstap, SVO is zich bewust van het belang om relevante andere mbo-instellingen tijdig in te lichten en zegt toe de communicatie met mbo-instellingen, met het oog op de start van de opleiding Generation Food in Utrecht, Best en Zwolle te verbeteren.

5.7 Overige aandachtspunten

N.v.t.

6. Naleving zorgplicht arbeidsmarktperspectief

De analyse of de zorgplicht arbeidsmarktperspectief wordt nageleefd richt zich, conform het verzoek, op het voorgenomen aanbod van bol-opleidingen van SVO in Houten. In dit geval is dat de bol-opleiding Generation Food.

De naleving van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief wordt in ieder geval bepaald aan de hand van de criteria in artikel 5 van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs. Deze zijn als volgt:

Onderbouwing naleving van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief

6.1 Heeft 70% of meer van de gediplomeerden van de beroepsopleiding(en), die naar de arbeidsmarkt zijn uitgestroomd, ruim een jaar na afstuderen een baan gevonden (artikel 5a)?

N.v.t. (de opleiding is nog niet gestart)

6.2 Heeft 50% of meer van de werkende gediplomeerden van de beroepsopleiding(en) ruim een jaar na afstuderen een baan gevonden op het niveau van de opleiding (artikel 5b)?

N.v.t. (de opleiding is nog niet gestart)

6.3	Heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven van de verwachte behoefte aan gediplomeerden van de beroepsopleiding(en) op de regionale arbeidsmarkt, hetgeen wordt ondersteund met actuele en zo volledig mogelijke data waarmee die behoefte aannemelijk wordt gemaakt (artikel 5c)?
	Zie paragraaf 6.4
6.4	Heeft het bevoegd gezag in voldoende mate gezien, indien het een beroepsopleiding betreft die mede op de landelijke arbeidsmarkt is gericht, wat de verwachte behoefte aan gediplomeerden op de landelijke arbeidsmarkt is, en is op basis hiervan het aanbieden van de betreffende beroepsopleiding te rechtvaardigen (artikel 5d)?
	Ja, SVO heeft de verwachte behoefte aan gediplomeerden van de opleiding Generation Food in kaart gebracht als onderdeel van de opgestelde business case.
6.5	Heeft het bevoegd gezag bij het inschrijven van deelnemers in voldoende mate met andere aanbieders van eenzelfde beroepsopleiding afstemming bereikt met het oog op het arbeidsmarktperspectief van de betreffende beroepsopleiding (artikel 5e)?
	N.v.t., de opleiding Generation Food is in overwegende mate geen horecaopleiding. Redenen hiervoor zijn: • De opleiding is gebaseerd op andere kwalificaties (crebo's); • De opleiding richt zich in overwegende mate niet op de klassieke horeca, maar op andere onderdelen van de foodsector; • In het zakelijk verkeer (o.a. werving van studenten) wordt de opleiding helder gepositioneerd als een opleiding voor de foodsector, niet specifiek voor de horeca. Omdat het hier niet om eenzelfde opleiding gaat is het bereiken van afstemming volgens de Beleidsregel niet noodzakelijk, maar volgens de Commissie wel wenselijk. Dit mede omdat ook niet geheel uitgesloten kan worden dat jongeren die voor de opleiding Generation Food kiezen anders voor een horeca-opleiding zouden kiezen en gediplomeerden in de horeca aan het werk komen. Volgens de Branchecode behoort SVO eventuele negatieve gevolgen in kaart te brengen en daarover met andere betrokken mbo-instellingen te overleggen.
6.6	Heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven van de bijdrage van de betreffende beroepsopleiding aan doorstroom naar een hoger opleidingsniveau of naar het hoger beroepsonderwijs (artikel 5f)?
	Ja, deze bol-4 opleiding zal recht gaan geven op doorstroom naar het hbo. Het accent in de genoemde business case ligt op uitstroom naar de arbeidsmarkt.
6.7	Heeft het bevoegd gezag in voldoende mate onderzocht of de benodigde beroepspraktijkvormingsplaatsen beschikbaar zijn voor het aantal deelnemers van de betreffende beroepsopleiding (artikel 5g)?
	Ja, dat vormt een reden om per locatie jaarlijks niet meer dan 25 studenten in te laten stromen (bij een driejarige opleiding in totaal 75 studenten).
6.8	Borgt het bevoegd gezag de toegankelijkheid van onderwijs voor kansarme groepen in de

arbeidsmarktregio met het verzorgen van de betreffende beroepsopleiding(artikel 5h)?
N.v.t., SVO is een landelijk werkende vakinstelling voor de foodbranche. Deze bol-4 opleiding is niet primair gericht op kansarme groepen.
6.9 Overige aandachtspunten
N.v.t.

7. Naleving zorgplicht doelmatigheid

De naleving van de zorgplicht doelmatigheid door SVO voor zijn voorgenomen opleiding Generation Food wordt in ieder geval bepaald aan de hand van de criteria in artikel 6 van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs. Deze zijn als volgt:

Onderbouwing naleving zorgplicht doelmatigheid
7.1 Wordt er door twee of meer mbo-instellingen in hetzelfde verzorgingsgebied dezelfde beroepsopleiding aangeboden en heeft ieder van de instellingen meer dan 18 studenten voor die beroepsopleiding ingeschreven (artikel 6a)?
N.v.t. (de opleiding is nog niet gestart).
7.2 Zijn er landelijk minder dan 50 studenten ingeschreven voor de betreffende beroepsopleiding en zijn deze studenten ingeschreven bij één instelling (artikel 6b)?
N.v.t. (de opleiding is nog niet gestart).
7.3 Heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven van het aantal vergelijkbare bekostigde beroepsopleidingen in hetzelfde verzorgingsgebied (artikel 6c)?
N.v.t., zie paragraaf 6.5.
7.4 Heeft het bevoegd gezag de afstemming met andere bevoegd gezagsorganen gezocht en afdoende aangestuurd op samenwerking zodat een doelmatig aanbod van de betreffende beroepsopleiding(en) tot stand komt (artikel 6d)?
N.v.t., ondanks dat het hier niet gaat om eenzelfde beroepsopleiding (zie paragraaf 6.5) constateert de Commissie dat het wenselijk is dat SVO beter afstemt met mbo-instellingen in de regio's waar SVO de opleiding Generation Food wil gaan starten. Dit om misverstanden te voorkómen en om transparant te zijn t.a.v. eventuele effecten op andere opleidingen (zie paragrafen 5.6 en 6.5).
7.5 Heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven, indien het een beroepsopleiding betreft die mede op de landelijke arbeidsmarkt is gericht, van het aantal vergelijkbare bekostigde opleidingen op landelijk niveau (artikel 6e)?
N.v.t., zie paragraaf 6.5
7.6 Heeft het bevoegd gezag aan de hand van een realistische onderbouwing de verwachte ontwikkeling van het aantal studenten voor de betreffende beroepsopleiding(en) in kaart gebracht? En heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven van de gevolgen die het opstarten van een nieuwe beroepsopleiding heeft op het aantal studenten van vergelijkbare

bekostigde beroepsopleidingen in hetzelfde verzorgingsgebied (artikel 6f)?
Ja, zie paragrafen 5.4 en 6.5
7.7 Heeft het bevoegd gezag in voldoende mate de samenwerking gezocht met het bedrijfsleven om te komen tot een doelmatige organisatie van de beroepsopleiding en andere vergelijkbare beroepsopleidingen in het verzorgingsgebied (artikel 6g)?
Ja, zie paragrafen 5.1 en 5.4
7.8 Heeft het bevoegd gezag bij het starten van een nieuwe beroepsopleiding in voldoende mate rekening gehouden met de aanwezigheid van reeds bestaande (kapitaalintensieve) infrastructuur bij vergelijkbare beroepsopleidingen bij andere instellingen(artikel 6h)?
Ja, door middel van de gekozen maximale instroom van 25 studenten per jaar per locatie en de sterke oriëntatie op de foodsector (dus niet op de klassieke horeca) wordt rekening gehouden met aanwezige infrastructuur voor m.n. bol-leerlingen horeca.
7.9 Overige
N.v.t.

8. Overige aandachtspunten voor CMMBO bij opstellen advies

De CMMBO houdt op basis van artikel 7, eerste lid, van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs in haar advies rekening met de aspecten: kwaliteit van het opleidingsaanbod, keuzevrijheid voor studenten, toegankelijkheid van het onderwijs en financiële gevolgen voor instellingen.

Deze aspecten zijn hier verder uitgewerkt voor de beoogde bol-opleiding Generation Food.

Overige aandachtspunten
8.1 Wat is de kwaliteit van de betrokken beroepsopleidingen in het betreffende verzorgingsgebied?
N.v.t. (de opleiding is nog niet gestart)
8.2 Kunnen studenten, uit oogpunt van keuzevrijheid, in het verzorgingsgebied de betrokken beroepsopleiding(en) bij meer dan één mbo-instelling volgen?
Nee, zie paragraaf 6.5.
8.3 Is en blijft het beroepsonderwijs in het betreffende verzorgingsgebied toegankelijk voor m.n. kansarme groepen?
N.v.t.
8.4 Wat is het financieel belang van de beroepsopleiding(en) voor de betrokken mbo-instelling(en)?
Voor SVO vormt de nieuwe opleiding een onderdeel van zijn verbeterplan om o.a. de financiële positie van SVO te herstellen.
Zoals o.a. in paragraaf 6.5 aangegeven kan op voorhand niet uitgesloten worden dat de start van de bol-opleiding Generation Food in de betreffende regio's deels effect kan hebben op instroom in o.a. horecaopleidingen. Dat effect is vooraf niet te kwantificeren. Doordat SVO een maximum voor

instroom gaat hanteren, zal het effect beperkt kunnen zijn. Door middel van monitoring en evaluatie kan een evt. effect zichtbaar gemaakt worden en door SVO met andere instellingen gedeeld worden.

CMMBO

T.a.v. de heer Prof. dr. F. Leijnse en de heer ir. C.J. van Overveld
Postbus 85498
2508 CD Den Haag

Betreft Reactie ROCMN op ontwerpadvies
casus Horeca opleidingen Houten en
Nieuwegein

Datum 17 mei 2016
Kenmerk CvB/PvM/HB/MH/16052

Geachte Commissie Macrodoelmatigheid MBO – Beste Frans en Cees-Jan,

Dank voor de toezending van het ontwerpadvies in casu Horeca opleidingen Houten en Nieuwegein. Graag melden we u in deze brief een feitelijke onjuistheid en ons voornemen wat te doen met het advies.

Feitelijke onjuistheid

Op pagina 2 van het advies wordt het starten van de opleiding Generation Food door SVO per schooljaar 2016-17 beschreven. De Commissie constateert dat het niet op eenzelfde opleiding gaat die ROC MN nu reeds aanbiedt in Nieuwegein, aangezien het gaat om een opleiding die is opgebouwd uit kwalificaties van een drietal crebo's. Daarmee is er geen sprake van overlappend aanbod.

Bovenstaande analyse is juist. Toch menen wij dat SVO komend schooljaar niet *kan* starten met de opleidingen Generation Food, aangezien het *pas* per schooljaar 2017-18 mogelijk wordt zogenaamde cross-over opleidingen te starten. Pas tussen 1 augustus en 15 september van dit kalenderjaar kan een aanvraag voor een experiment (startend augustus 2017) in dit kader worden gedaan¹. Wij vragen de Commissie dit toe te voegen in haar advies.

Hoe verder na het advies

De hoofdconclusie van de Commissie is dat het niet gaat om overlappende mbo-opleidingen. Strikt gezien delen we deze conclusie, echter we verwachten dat starten met 'aanpalende' opleidingen wel concurrentieel effect zal hebben.

Ten aanzien van de opleidingen (zelfstandig werkend) Kok en Gastheer/vrouw constateert de Commissie dat SVO niet voornemens is om deze opleidingen in de bol-variant te gaan starten. We gaan er vanuit dat SVO dit voornemen ook in komende jaren behoudt, of dat anders vroegtijdig contact met onze organisatie wordt opgenomen. We blijven bij ons standpunt dat het uitermate ondoelmatig zou zijn wanneer deze opleidingen ook door SVO (in Houten) zouden worden aangeboden.

¹ [file:///P:/Downloads/ontwerpbesluit-experiment-cross-over-kwalificaties%20\(1\).pdf](file:///P:/Downloads/ontwerpbesluit-experiment-cross-over-kwalificaties%20(1).pdf)

Kenmerk CvB/PvM/HB/MH/16052

Pagina 2/2

We zijn blij te vernemen dat de Commissie adviseert aan SVO om de communicatie met andere relevantie mbo-instellingen in de regio te verbeteren. Ook van onze kant juichen we het goede gesprek onderling toe.

We hopen u hierbij voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Drs. E.P. van Maanen
Voorzitter College van Bestuur
ROC Midden Nederland

CMMBO Commissie macrodoelmatigheid MBO
Ter attentie van de heer C.J van Overveld
Postbus 85498
2508 CD DEN HAAG

Onderwerp: ontwerpadvies horeca opleidingen in Houten, Nieuwegein

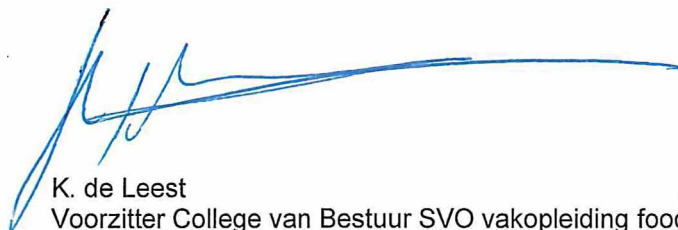
Geachte heer Van Overveld,

Hierbij bevestigen wij de ontvangst van het ontwerpadvies van de Commissie macrodoelmatigheid MBO over de casus horeca opleidingen in Houten en Nieuwegein, waarvoor onze dank.

SVO heeft het concept-rapport in goede orde ontvangen. Wij herkennen ons in de analyse en de uiteindelijke conclusies. Het is altijd de intentie geweest van SVO om ons eigen domein te versterken door opleidingen aan te bieden waar ons specialisme ligt.

Het advies om ROC's eerder te informeren zullen wij inderdaad opvolgen. Het ligt in de bedoeling om de BOL-opleiding volgend jaar op zes of zeven SVO-locaties aan te gaan bieden en wij zullen al in een vroeg stadium de collega's informeren over deze nieuwe opleiding.

Met vriendelijke groet,

K. de Leest
Voorzitter College van Bestuur SVO vakopleiding food

Stichting Vakinstelling SVO

Sleepboot 2
3991 CN Houten
030 275 81 81

info@svo.nl
www.svo.nl
KvK 40478759

Contact

Bestuurssecretariaat
030-2758144
secretariaat@svo.nl

Datum

11 mei 2016

Ons kenmerk

Kdl/ee